

1. Üldalused

1.1 Valdkonnapädevus

Kunstiainete valdkonnapädevuse kujundamise esmane alus on äratada valdkonna vastu huvi ja seda järjekindlalt hoida. Kunstiainete valdkonnapädevus on universaalne ning väljendub selles, et põhikooli lõpuks õpilane eakohaselt:

- 1) teadvustab oma sidet muusika, kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;
- 2) loob, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika, kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid;
- 3) mõtestab ja reflekteerib erinevaid kultuurinähtusi ning enda ja kaasõppijate loometegevust;
- 4) mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
- 5) osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastajana ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt;
- 6) on loova eluhoiakuga ja lahendab probleeme loovalt.

1.2 Ainevaldkonna õppeainete arvestuslik maht

Õppeaine	1. klass	2. klass	3. klass	4. klass	5. klass	6. klass	7. klass	8. klass	9. klass
Kunst	1/2*	2/1*	1,5	1	1	1	1	1	1
Muusika	2	2	2	2	1	1	1	1	1

* vene õppekeelega klassides

1.3 Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõimimine

Kunstiainete pädevus lähtub arusaamast, et õpilase areng on elukestev ja mõjutatud kultuurist ning kunstid (muusika, kunst, kirjandus, draama, film, tants) ja kultuur laiemalt (visuaalkultuur, pärand- ja pärimuskultuur jms) on inimese dialoogipartnerid kogu elu jooksul. Kunstid on olulised väärtushinnangute, suhtluskultuuri, empaatia ning kriitilise mõtlemise arendamise vahendid. Professionaalse kõrgkultuuri kõrval on tähtsal kohal ka uuriv ja leiutav looming ning kultuur kui mõtestatud inimtegevus laiemalt.

Kunstiained rõhutavad õppe koondumist viie põhimõtte ümber:

- 1) kunste on vaja tõlgendada. Kunstide keel ei ole sõnasõnaline, kunstiteosed pakuvad erinevaid tõlgendusvõimalusi ja tähendusi, mis sõltuvad maailmavaatest, varasemast elu- ja kunstikogemusest ning on juhitud tunnetest ja kogemise kontekstist. Tõlgendamisel võib alati lähtuda erinevatest vaatepunktidest ja ootustest. Isiklik kogemus suurendab kunsti tähenduslikkust õpilase jaoks. Kunsti ja muusika õppimisel on oluline toetada tõlgendamisoskuse arengut;
- 2) kunstid toetavad mitmekülgset loovust. Kunsti ja muusika õppimine arendab õppija loovust ning isiksuseomadusi, mis loovad eeldused lahendada probleeme uuel viisil mis tahes inimtegevuse valdkonnas. See aitab jõuda originaalsete, kasulike ja eetiliste tulemusteni, mis on vähemalt looja jaoks soovitud. Kunstidega tegelemine põhikoolis toetab nii õpilooovust (uudsete ja tähenduslike kogemuste omandamine ja nende mõtestamine, uurimis- ja refleksioonioskused) kui ka argilooovust (fantaasia, maailma uudne mõtestamine enda jaoks, loovlähenedamine igapäevaelule);
- 3) kunstid toetavad esteetilise tundlikkuse arengut ja inimese heaolu. Kunsti ja muusika õppimine põhikoolis võimaldab õpilasel ära tunda, emotsionaalselt kogeda ja hinnata enda ümber subjektiivset ilu - olgu see kuuldav, kombatav, nähtav või abstraktne - ning nautida seda samavõrra nagu teiste

oskusi või meisterlikkust. Ilu ja meisterlikkuse väärtustamine aitab leida rahulolu ja tähendust maailmas, tugevdab maailmaga seotuse tunnet ning innustab inimest püüdlema oma eesmärkide poole. Kunstiainetel on oluline roll isiklikku ja ühiskondlikku heaolusse panustava inimese kujundamisel muutavas maailmas;

4) kunstiaineid õppides arenevad kinesteetilised oskused ja kognitiivsed võimed, mis on lahutamatu seotud loomega – nii musitseerimise ja visuaalkunsti, kui ka performatiivsete kunstide loomisega. Kunstitegevused toetavad sügavama kognitiivse võimekuse kujunemist. Õppimine, sh musitseerimine, visuaalkunst ja performatiivsete kunstide loomine on tõhusam ja sügavam, kui see toimub terviklikult - keha, vaimu ja eri meelte koostöös;

5) kunstiainete õppimine toetab enese mõistmist ja mõtestamist ning üldpädevuste omandamist sisukalt ja terviklikult. Järjepidev tegelemine kunsti ja muusikaga aitab kujundada õppija eneseusalduse kujunemist ning eneseväärikust. Kunstide kaudu saab tõhusalt arendada nii kognitiivseid oskusi - nt loovat ja kriitilist mõtlemist, refleksiooni- ja analüüsioskusi - kui ka mittekognitiivseid oskusi, nagu avatus, otsustusvõime ja riskijulgus. Valdkonnasisene lõiming tugineb kunsti ja muusika kokkupuutepunktile. Kuigi kunst ja muusika jagavad sarnaseid baasmõisteid, on nende sisu erialade väljendusvahenditest lähtuvalt ainuomane ning ka kontseptsioonide tähendused ei pruugi kattuda. Seetõttu on kunsti ja muusika lõimingu keskmes ühised aspektid:

1. teose, autori ja loomingu määratlus;
2. esitus, tõlgendus (interpreteerimine) ja kriitika;
3. ajalooliselt interdistsiplinaarsed kunstid (sõna-, muusika- ja tantsuteater, film);
4. nüüdisaegsed mitmemeelelised kunstinähtused (video- ja performance-kunst, kaasaegne tsirkus, installatiivne kunst, uusmeediakunst jm).

1.4 Üldpädevuste kujundamise võimalused

Kunstivaldkond võimaldab kujundada kõiki üldpädevusi igapäevases õppetöös nii teoreetiliste kui ka praktiliste tegevuste kaudu.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ning ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi kui õppija identiteedi osa. Tegevustes väärtustatakse nii individuaalset kui ka kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade ning analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ning selle üle arutlemine aitavad teadvustada kunsti ja muusikat eneseväljendusvahendina, hinnata erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austada autorsust.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutelud ja esitlused, ühismusitseerimine ning osalemine ühistes kunstiprojektides ja valdkondlikes või valdkondadeülestes õppeprojektides arendavad koostööoskusi ja aitavad väärtustada üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine kujundab kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes õpivad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamusi austama. Kunstiained teadvustavad inimese rolli keskkonna kujundaja ja kasutajana mõju, suunates tegutsema teadlikult ja jätkusuutlikult nii looduskeskkonnas kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad õppijal paremini mõista oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine - sh vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainekik ning sõnumid - toetab personaalse, sotsiaalse ja kultuurilist identiteedi kujunemist.

Õpipädevus. Kunstiainetes kujundatakse õpipädevust mitmekesiste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis aitavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalsed

kui ka rühmatööna lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded nõuavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu rakendamist uutes olukordades. Kunstiõppes saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad suurendada õppija rolli oma õpitegevuse teadliku suunajana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on oluline kunstiteostest, -stiilidest ja -ajastutest rääkimine, kasutades nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine arendavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referaatide ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ja suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise. Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma nende eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada oma valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (nt kompositsioon, struktuur, rütm), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse ka matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ning mõisteid. Loomeülesandeid täites omandatakse oskus kasutada tehnoloogiavahendeid ja innovaatilisi lahendusi ning mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ja kunsti arengus.

Ettevõtlikkuspädevus. Kunstiainetes toetavad vajalike oskuste kujunemist individuaal- ja rühmatööd, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava seostamine nüüdisaegse igapäevaeluga. Väärtustatakse uuenduslikke ja loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus pakub võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise viise, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning tuues esile oma tugevad küljed. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima ning vastutama tööde lõpetamise ja tulemuste eest. Samuti tutvutakse valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Digipädevus. Info otsimine ja sirvimine - infovajaduse määratlus. Eesmärgile vastavate meetodite valimine. Õpilane leiab erinevatest teabeallikatest vajalikku teavet, rakendades selleks erinevaid teabeotsingumeetodeid, nagu märksõnaotsing, järjestamine, filtreerimine ja sildipilv. Ta lisab veebilehele kommentaari, osaleb veebifoorumis toimuvates aruteludes, järgides nii tunnustatud suhtlusnorme kui ka valitud keskkonna nõudeid. Õpilane loob, vormindab, salvestab ja trükitab kokkulepitud formaatides digitaalseid materjale (nt referaat, plakat, kuulutus, esitus), järgides etteantud kriteeriume. Ta kopeerib fotosid, videoid ja helisalvestisi andmekandjale ning saadab neid e-kirja manusena. Õpilane loetleb digitehnoloogia kasutamisega seotud positiivsed ja negatiivsed mõjud keskkonnale ning kasutab digitehnoloogiat energiasäästlikult.

1.5. Kunstiainete lõimimisvõimalused teiste ainevaldkondadega

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne ning kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ja oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti keskmes on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm eri avaldumisvormides. Seetõttu on teiste ainevaldkondadega suhestumine kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on mitmeid võimalusi.

1) Eri kultuuridega tutvutakse paljudes õppeainetes, nagu keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia ning kehaline kasvatus. Nii kujundatakse väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse aga kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ning loovuse rakendamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

2) Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias ning kehalises kasvatuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid, nagu kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrilised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine ja dünaamika.

3) Kunstivaldkonna õppeainetes toetutakse teistes õppeainetes omandatud teadmistele, samas neid süvendades ja visualiseerides.

Sotsiaallained. Uuritakse inimeste ja inimrühmade vahelisi suhteid ning eri kultuuride kombeid ja pärimusi. Analüüsitakse kunsti ja kultuuri rolli ning nende muutumist erinevatel ajaloo perioodidel.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni ning funktsionaalset lugemisoskust. Täiustatakse infokanalite kasutamise oskust ning uuritakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas, kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise ja loogilise mõtlemise oskust, tutvutakse matemaatilise keele, struktuuride, sümbolite ja meetoditega ning õpitakse tundma matemaatilisi sümboleid, kujundeid ja mõisteid.

Tehnoloogia. Arendatakse käelisi oskusi ja loovat mõtlemist, samuti oskust kavandada ja ellu viia innovaatilisi ideid, rakendades erinevaid loomisprotsesse, tehnoloogiaid ja tehnikaid.

Kehaline kasvatus. Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordineerimist.

1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalused

Väärtused ja kõlblus. Õpilased osalevad kohalikes ja riiklikes loovtöö sündmustes, nagu näitused, muuseumikülastused, kontserdid ja teatrilavastused, mis aitavad kujundada ja mõtestada ühiseid väärtusi.

Kultuuriline identiteet. Õppematerjalide ja tegevuse kaudu tutvuvad õpilased kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, mõistes selle rolli igapäevaelus ning arengut tänapäeva globaalses maailmas. Kujundatakse lugupidavat suhtumist erinevatesse kultuuritraditsioonidesse ja kaasaegse kultuuri nähtustesse. Väärtustatakse isikliku loovust ning uute ideede väljendamist.

Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. See teema arendab iseseisva õppimise ja teadlikkuse omandamise oskust ning kujundab harjumusi elukestvaks õppeks ja eduka karjääri ülesehitamiseks. Samuti arendatakse suhtlus- ja koostööoskusi, mis on tulevases tööelus olulised. Kunst ja muusika aitavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huve ning omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis- ja tegutsemisstrateegiaid. Tutvutakse igapäevaelu kunstiväljenduse mitmekesisusega, kunstiga seotud ametite ja erialadega ning saadakse võimalus kogeda töömaailma, näiteks külastades loomeettevõtteid, kontserte ja kaasaegseid lavastusi. Tutvustatakse võimalusi loovuse arendamiseks ja täiustamiseks ning avatakse edasiõppimise perspektiive.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtööde kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid, avardades isiksuse arengu võimalusi ning aidates toime tulla pidevalt muutuvate elu-, õppe- ja töökeskkondade tehnoloogiliste muutustega.

Teabekeskond ja meediakasutus. Need teemad hõlmavad erinevaid oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendite kasutamine ning keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaaside ning meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning käsitletakse autoriõigusega seotud küsimusi.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ellu viima oma loomingulisi ideid.

Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstiga tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutavas kunstis kasutatakse erinevaid materjale, töövahendeid ja instrumente, mille puhul tuleb järgida ohutuse ja otstarbekuse põhimõtteid.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Ümbritsev loodus- ja tehiskeskkond on loomingu allikas ja inspiratsioon. Õpitakse keskkonda hoidma. Väärtustatakse kultuuripärandi ja rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Pööratakse tähelepanu materjalide taaskasutamise võimalustele ja nende kasutamisele kaasaegse loovuse alusena. Analüüsitakse kunstilise keskkonna objekte ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatenurgast.

1.7 Õppe kavandamine ja korraldamine

Õpe on õppijakeskne, toetades motivatsiooni ning kujundades õpilastest aktiivseid ja iseseisvaid õppijaid ning loovaid ja kriitiliselt mõtlemaid ühiskonnaliikmeid, kes suudavad teha teadlikke valikuid ja vastutada oma õppimise eest.

Õpet kavandades ja korraldades lähtutakse õppekava üldpädevustest, kooli väärtustest, kooliastme lõpuks taotletavatest teadmistest, oskustest ja hoiakutest ning õpitulemustest ja kooli õppekavas sätestatud õppesisust, kooliastmete õppe ja kasvatus rõhuasetustest ning läbivate teemade ja lõimingu rakendamise põhimõtetest.

Põhikoolis õpet kavandades ja korraldades teevad õpetajad koostööd, seejuures:

- 1) arvestatakse õpilaste eelteadmisi, huve, individuaalset eripära ja isikupäraseid erivõimeid, kasutatakse diferentseeritud ja sobivat pingutust nõudvaid ülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud ja õpilasele tähenduslikku käsitlust, reageeritakse õpi- ja eluraskustele ning pakutakse õpiabi ja tuge õpivalikutes;
- 2) võetakse arvesse kohalikku eripära ning muutusi ühiskonnas, kunsti ja muusika uusimaid käsitlusi, rakendatakse didaktika nüüdisaegseid käsitlusi;
- 3) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 4) võimaldatakse õpet nii iseseisvalt kui ka koos teistega, kujundatakse õpiharjumusi ja -oskusi ning suunatakse tegema valikuid;
- 5) kaasatakse õpilasi õppe kavandamisse, võetakse aega eesmärkide ja taotletavate õpitulemuste saavutamise viiside ja hindamiskriteeriumide läbiarutamiseks ning refleksiooniks;
- 6) kavandatakse piisavalt aega terviklike õppeühikute, mitmeid osaoskusi arendavate ning õppijate jaoks tähenduslike tulemusteni viivate õppeülesannete täitmiseks;
- 7) rakendatakse uurivat õpet, kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja tagasisidet soodustavaid tegevusi;
- 8) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 9) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti- ja multimeediaklass, virtuaalkeskkond jne, käiakse õppekäikudel, kontsertidel, teatrites, näitustel, muuseumides, stuudiotel, muusikakoolides, looduses, raamatukogudes jm;
- 10) võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane, õpilasele eakohane ja tähenduslik;
- 11) seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist.

1.8 Hindamine

Hindamine kunstiainetes suunab ja julgustab õpilasi õppima ning tekitab ja hoiab huvi kunsti ja muusika vastu. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, kunsti ja muusika

ainekavas esitatud õpitulemused ning kooli kehtestatud hindamisjuhised. Hindamise nõuded ja korraldus, sh mittenumbrihinnangute kasutus ja kooliõppekava väliselt, sh mitteformaalhariduses omandatud teadmiste ja oskuste arvestamine täpsustatakse kooli õppekavas.

Hindamise käigus saavad õpilased mitmekülgset tagasisidet oma töökultuuri ja töö ning individuaalse arengu kohta, millega toetatakse nende kujunemist positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnanguga ennastjuhtivaiks õppijaiks. Hindamisega luuakse õpilastele võimalusi õppe vältel oma edusamme esile tuua, julgustades neid enda tugevaid külgi kasutama ja uusi oskusi arendama. Õpilastele võimaldatakse eri viise eneseanalüüsiks ja kaaslastelt tagasiside saamiseks ning selle aktseptsiooniks. Õpetaja saab hindamise kaudu teavet oma õpetamise tulemuslikkuse kohta ning sisendit nii õppe kui ka iseenda pädevuste arendamiseks.

Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane nii oma tööd hindama kui ka kaasõpilastele tagasisidet andma. Õpilasele on õppeühiku (õppetegevuste kogum, mis on suunatud samade õpitulemuste saavutamisele) alguses teada, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamiskriteeriumid. Õpilast suunatakse õppe käigus oma õppimist ja seatud eesmärkide saavutamist analüüsima ning reflekteerima. Aineteadmiste ja -oskuste kõrval antakse tagasisidet üldpädevuste arengu ning väärtushoiakute ja -hinnangute kujunemise kohta ning antakse tagasisidet suunavate ja toetavate sõnaliste hinnangutega. Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid pööratakse tähelepanu ka õpilase keelekasutusele, sh kunsti- ja muusikaterminite õigele kasutusele ning õigekirjale, mida arvestatakse hindamisel ülesande eesmärgi ja kokkulepitud hindamiskriteeriumide põhjal.

Hindamisel lähtutakse õppimisele seatud eesmärgist ja hinnatakse seda, mida on õpetatud, rakendades nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida esitatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnatena. Diagnostiliselt hinnates selgitatakse välja õpilaste eelteadmiste ja oskuste tase, ainealased väärarusaamad ning eriomased õpiraskused, et kavandada edasist õppimist ja õpetamist.

Erineva keerukusastmega teadmiste, oskuste ja hoiakute hindamise võimaldamiseks kasutatakse mitmekesiseid hindamisviise ja -vorme. Hindamisvahendi ja -viisi valik sõltub seatud õppe-eesmärkidest ning eeldatavast õpitulemusest.

Kunstiainete valdkonnapädevuse omandamisel on õppe jooksul oluline roll kujundaval hindamisel, mis toetab õpilase eneseusk ja innustab teda oma võimeid arendama. Kujundava hindamise kaudu saab õpilane temale arusaadaval viisil esitatud suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta.

Kujundava hindamise rakendamist toetab õppeolukorras tehtud tööde õpilasepoolne dokumenteerimine näiteks kavandite, jooniste, õpimapi, blogina vms.

Kunstiainetes väärtustatakse harjutamist. Õpitulemuste saavutamise toetamise kõrval keskendutakse kujundava hindamise vältel järgmistele aspektidele:

- 1) loovuse arengu toetamine (probleemide märkamine, mõtete voolavas ja paindlikkus, originaalsus, probleemi lahendamisoskused, refleksioon);
- 2) huvi ja nii õppest kui ka kunsti- ja kultuurielust aktiivse osavõtu toetamine;
- 3) isikliku sideme loomine ainega ja isikupärase väljenduslaadi otsimine;
- 4) sallivuse areng ja silmaringi avardamine.

Kooli õppekavas kehtestatud hindamisjuhiste järgi võib arvestada tunnist osavõtu aktiivsust ja tunnivälist muusikategevust (nt osalemine koolikooris, orkestris, ansamblis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel, sh muusikaolümpiaadil).

Kokkuvõtvalt hinnatakse üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, lähtudes õpest kui tervikust ja taotletavatest õpitulemustest, seejuures arvestatakse, et hinnatel võib olla sõltuvalt töö mahust erinev kaal. Hindamiskriteeriumid loob õpetaja õpilasi kaasates kooli kehtestatud hindamisjuhiste põhjal.

1.9 Õppekeskkond

Õppekeskkonna kujundamisel lähtutakse riikliku õppekava alusväärtustest ning luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivallavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpi edu.

Kunstiainete pädevuse kujunemise eeldus on õppimist, loovust ning eneseväljendust toetav sotsiaalemotsionaalne, vaimne ja füüsiline õppekeskkond, mis peab soodustama õpilase iseseisvust, olema kaasav, piisavalt struktureeritud ning eakohane, mis on loovuse ja originaalsuse arendamisel ning avaldumisel oluline. Nii füüsiline kui ka vaimne keskkond peab vastama õpilaste võimetele. Eriti tähtis on arvestada psühholoogilisi baasvajadusi.

Kunstid on muutuvad, vastuolusid tekitavad ning väärtuste ja kokkulepete piire kompavad. Seetõttu on eriti tähtis tagada turvaline vaimne keskkond, mille kujundamisele aitavad kaasa hinnanguvabad arutelud ja õpetaja pädevus tulla toime väärtuskonfliktidega.

Kunstiainete õppimise füüsilise õppekeskkonna tagab kool, võimaldades õpet ruumis, mis on varustatud kvaliteetsete, õpilastele kokkulepitud korras kättesaadavate töövahendite ja materjalidega vabaks kasutamiseks, et toetada valikute tegemise oskust ja loovat eneseväljendust. Õpe toimub ka autentsetes keskkondades, linnaruumis, kontserdisaalides, näitustel ja etendustel, kooli ümbruses, kohalikes kultuuriasutustes ja mujal.

Kunsti õpetamiseks on vaja

- 1) iseseisvaks ja rühmatööks sobiv pind eri formaadis tööde tegemiseks;
- 2) 500-luksise päevavalgusspektriga valgustust tööpinnal ning käte ja töövahendite puhastamise võimalust;
- 3) reguleeritava kõrgusega molberteid või laudu koos joonistusalustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalust;
- 4) kunstiraamatuid, ajakirju ja teatmeteoseid;
- 5) videoprojektori, foto- ja videokaamerate, arvutite, skanneri ja printeri kasutamise võimalust ning internetiühendust.

2. Ainekavad

2.1 Kunst

2.1.1 Õppeaine kirjeldus

Kunsti õppeaine roll on innustada õppijat avastama ja kasutama oma võimeid (sh seni avaldumata andeid) kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning sellega suhestujana, olles seeläbi ka kultuurikandja. Kunsti õppeaine tugineb ülesehituselt visuaalkultuurile ning arendab visuaalset kirjaoskust, mis on tänapäeva maailmas edukaks toimetulekuks tähtis igapähele.

Kunst toetab õppija loovust ja isiksuse arengut, luues eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas. See aitab jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni.

Õppeaine lähtealused on:

- 1) maailma kunsti ja visuaalkultuuri laiahaardeline käsitlemine. Visuaalselt tajutav inimese loodud ja mõtestatud keskkond (visuaalkultuur) hõlmab kujutisi, tekste, esemeid, ehitisi, ruumisuhteid jms ning nende erinevaid ja muutuvaid tähendusvälju. Visuaalkultuur sisaldab nii tahtlikke ja kavandatud artefakte (nt kunstiteosed, graafiline disain, reklaam, fotograafia, mood jne) kui ka juhuslikke ja plaanimata visuaalseid märke ning kooslusi (nt tänaval või meedias kõrvuti sattunud reklaamid, kasutatud tüpograafia, muruplatsi niitmine ja sisse tallatud teerada, aja jooksul kujunenud kodusisustus jne). Visuaalkultuuris on teadlik toimimine seotud suhtlusega, erinevate sõnumite ja tähenduste loomise, säilitamise, muutmise ja edastamisega; nii esteetiliselt mitmekesise keskkonna kui ka emotsionaalse ja intellektuaalse keskkonna loomisega ning majanduse toimimise ja majanduslike väärtuste loomisega. Kunstipädevuse omandamist toetab maailma kunsti ja visuaalkultuuri käsitlemine nii nüüdisaegses kui ka ajaloolises kontekstis;
- 2) kunsti vormide ja tähenduste pidev muutumine, eksperimentaalsus ja areng, mis võivad ühiskonda ka proovile panna. Kunstis kui visuaalkultuuri kitsamas osas luuakse uut inimekogemust, väljendust ja tähendusi teadlikult ning sihipäraselt, suhestudes valdkonna eripäraga, otsinguliselt ja eksperimenteerivalt. Kunsti pidev uuenedmine peegeldab muutusi nii teadustes kui ka ühiskonnas, väärtustes ja hoiakutes. Kunstil on õigus võtta endale fantaasia, moraali ja ühiskondlike kokkulepete piire kompav ning nihutav rolli, et mõtestada, arutleda ja katsetada erinevaid ettekujutusi ja võimalikkusi;
- 3) õpetaja on aktiivne kunstiga suhestuja, kes toetab õpilasi kultuuri muutavas mitmekesisuses. Täpsema õpisisu valib õpetaja, kes juhib õpet ja õpikeskkonna loomist. Õpetaja enda hoiakud, avatus ja sallivus, mitmetähenduslikkuse ja muutlikkuse taluvus ning valmisolek aktiivseks dialoogiks ja kunstiloomingu mõtestamiseks nii vana kui ka uuega on äärmiselt olulised. Kunstiaine ise on samuti seotud pidevate muutustega – uue kunstiloominguga, uute avastustega kunstiajaloos, seniste väärtuste ümberhindamisega ühiskonnas, uute väärtuste leidmise ja loomisega. Kunsti õppeainet on võimalik üles ehitada eri kunstikäsitleste tuginedes. Valdkonnast saab ehedama pildi, kui õppijad ja õpetaja arutlevad mitmete kunstikontseptsioonide üle ning teadvustavad kunsti loomise ja hindamise eri aluseid (nt funktsionaalne, realistlik, idealistlik, esteetiline, kontseptuaalne, pragmaatiline, institutsionaalne jne);
- 4) kunsti õppeaines on võrdselt oluline nii kunstikogemus kui ka õpikogemus. Sageli on teosest kui lõpptulemusest tähtsam loominguline ja otsinguline protsess, tagasiside ja refleksioon, üldpädevuste kujundamine, motivatsiooni leidmisele ja hoidmisele suunatud tegevused. Koolikunstis on vaja väärtustada õppija isikliku tasandi loomet, avastusi, pingutust ja sõnumit, sest õppijale endale tähtis tegevus loob talle just nimelt tähendusliku kunstikogemuse ka siis, kui lõpptulemus ei ole originaalne või sisukas laiemas kunsti ja visuaalkultuuri kontekstis. Juhul kui lõpptulemus visuaalkultuuri-, disaini- või kunstiteosena on õppes oluline, peab õpetaja kvalitatiivse muutuse teket

valmivas teoses teadvustama ja toetama eesmärkide ning hindamiskriteeriumide sõnastamisega. Kunsti osaoskused võimaldavad kunsti õpetamist mitmekülgselt käsitleda ja jälgivad disaini tsüklilist loogikat, mis on maailmas järjest laiemalt käibel nii kunstiteoste, toodete, protsesside kui ka uuringute kavandamisel.

Kunsti osaoskused on:

- 1) väljaselgitamine, teadmine, mõistmine (kuulamine, vaatamine, lugemine, info otsimine, kirjeldamine, sõnastamine, valimine, uurimine);
- 2) plaaneerimine ja ideede arendamine (ideede genereerimine, visandamine, katsetamine, organiseerimine, protsessi planeerimine, koostamine, leiutamine);
- 3) loomine (eesmärgipärane väljendus- ja töövahendite rakendamine, viimistlemine, toimetamine, täiendamine, esitlemine);
- 4) refleksioon, analüüs ja kriitika (uurimine, tõlgendamine, retsenseerimine, tagasisidestamine, arutlemine, väärtushinnangute arendamine ja andmine).

Õpitulemuste sõnastamise puhul on arvestatud, et õpetaja saaks koostöös õpilastega ise otsustada, mis õppeülesannete ja teemade käsitlemisega õpitulemusi saavutada, pidades silmas õpilaste vajadusi ja muutusi kunstimaailmas. Põhikooli õpitulemustes on rõhk teadmisel ja mõistmisel ning sihipärasel kunstilisel tegevusel: idee arendamine ja parima võimaliku lahendi leidmine oma ideele. Disainiga seotud õpitulemused võrdsustatakse ainekavas planeerimise ja idee arendamisega nii, nagu see on kujunenud nüüdisaja praktikas.

2.1.2 Teadmised, oskused, hoiakud

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Õpilane: 1) kirjeldab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümbolite oma kogemuse piires; 2) teab kujutiste kasutamise ja jagamise head tava; 3) kavandab lihtsamaid ülesandeid disainis ja loomingu kestlikult; 4) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi töid spontaanselt ning kavandades, kasutades eri tehnika- ja töövõtteid; 5) kirjeldab lühidalt enda tööd ja tulemust.	Õpilane: 1) tõlgendab visuaalseid kujutisi oma kogemuse ja õpitu piires; 2) tunneb autorsuse üldpõhimõtteid; 3) kasutab õpetaja juhendamisel osalist disainimist kestliku lahenduse leidmiseks.; 4) loob omanäolisi kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka teadlikult kavandades, kasutades ja põhjendades erinevaid tehnikaid ja kompositsioonivõtteid.; 5) analüüsib oma teost ja tööd; 6) arutleb oma loodud teoste üle, seostades neid oma kogemuse piires teiste eluvaldkondadega.	Õpilane: 1) analüüsib õpetaja abiga visuaalseid kujutisi, jooniseid, skeeme ja sümbolite enne nende kasutamist; 2) käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades enamasti turvaliselt ning arvestab visuaalseid kujutisi luues ja kasutades autoriõigusi; 3) rakendab õpetaja abiga uurimismeetodeid teoreetiliste tööde, kunstitööde või disainiobjektide loomisel; 4) katsetab, julgeb eksida ja töö käigus langetada otsuseid õpetaja abiga; 5) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid ja väljapanekuid, uurides ning teadlikult kavandades, valides ja rakendades protsessi käigus sihipäraselt materjale, tehnika- ja töövõtteid ning kompositsiooni põhimõtteid; 6) analüüsib õpetaja toel oma loodut ning arutleb nii kunsti kui ka visuaalsete objektide üle, seostades neid teiste valdkondade

		ja ühiskonna muutustega; 7) tunneb erinevaid kunstitehnikaid; 8) oskab luua digitaalset kunsti ja meediat, filmida ning monteeri lühivideoid.
--	--	---

1. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
1) uurib ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümboleid (nt õpetaja valikul: sildid, liiklusmärgid, kaardid, õpikute illustratsioonid, multifilmide ja arvutimängude visuaalne külg, mänguasjade välimus ja roll, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad) oma kogemuse piires; 2) nimetab visuaalteose tähtsamaid tunnuseid, lähtudes ülesandest (nt. tehnika, vorm, värv, kompositsioon, meeleolu ja sisuelemendid); 3) leiab õpetaja abiga muuseumis või galeriis näituse mõistmiseks vajaliku info; 4) uurib õpetaja abiga esemete vormi ja otstarbe vahelist seost; 5) teab, kes on autor; 6) kirjeldab enda tööd etteantud küsimuste abil ning mõtestab valminud tööd: mida tegin, kuidas tegin, miks valisin just need vahendid, kui rahul olen tulemusega ja mida õppisin?	Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (nt joon, värv, vorm, ruum, rütm). Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ja -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine ning voolimine jne) / Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine	Matemaatika Loodusõpetus Tehnoloogia Muusika	Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tehnoloogia ja innovatsioon. Teabekeskond ja meediakasutus.
	Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed / Ideede plaanimine ja arendamine	Matemaatika Tehnoloogia Loodusõpetus	Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tehnoloogia ja innovatsioon. Teabekeskond ja meediakasutus.
	Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, kunstitehnikad ning materjalid /Loomine	Tehnoloogia Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled Loodusõpetus	Teabekeskond ja meediakasutus. Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tehnoloogia ja innovatsioon. Teabekeskond ja meediakasutus. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.
Soovituslikud õppekäigud: Narva Linna Keskraamatukogu, Narva Linnus, Kultuurimaja Rugodiv, Äkkeküla, Narva Laste Loomemaja, Narva Noortekeskus, Narva Kunstigalerii Eesti linnade asutuste külastamine õppe-eesmärgil: Tartu Mänguasjamuuseum; Toila- Oru park; Lottemaa, kunstigaleriid http://www.art.ee/galeriid/ Üritused: Fotonäitus "Eesti looduse sümbolid 2025", õpilaste näitused koolis, päkapiku töötoad Õuesõpetunnid: Asfaldile joonistamine, kompositsiooni koostamine looduslikest materjalidest, plenaar, lillede ja muruga joonistamine.			

2. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
1) nimetab visuaalteose tähtsamaid tunnuseid, lähtudes ülesandest (tehnika, vorm, värv, kompositsioon, meeolu, sisuelemendid); 2) leiab muuseumis, galeriis õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info; 3) teab, kes on autor; 4) kirjeldab visuaalteose vaatlemisel tekkinud isiklikke seoseid (See oleks justkui.... See meenutab mulle....); 5) kirjeldab oma tööd etteantud küsimuste abil ja analüüsib tulemust: mida tegi, kuidas tegi, miks kasutas just neid vahendeid, kui rahul on tulemusega, mida õppis?	Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jm) Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulike tunnuste ning peamiste omaduste esiletoomine kujutamisel. /Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine	Matemaatika Loodusõpetus Inimeseõpetus Muusika Tehnoloogia	Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tehnoloogia ja innovatsioon. Kultuuriline identiteet.
	Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon /Ideede plaanimine ja arendamine	Matemaatika Tehnoloogia Loodusõpetus	Kultuuriline identiteet. Tehnoloogia ja innovatsioon. Keskkond ja jätkusuutlik areng. Väärtused ja kõlblus. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine.
	Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad /Loomine	Matemaatika Tehnoloogia Võõrkeeled Loodusõpetus	Kultuuriline identiteet. Tehnoloogia ja innovatsioon. Keskkond ja jätkusuutlik areng. Väärtused ja kõlblus. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine.

Soovituslikud õppekäigud:

Narva Linna Keskraamatukogu, Narva Linnus, Kultuurimaja Rugodiv, Äkkeküla, Narva Laste Loomemaja, Narva Noortekeskus, Narva Kunstigalerii

Eesti linnade asutuste külastamine õppe-eesmärgil:

Tartu Mänguasjamuuseum; Toila- Oru park; Lottemaa, kunstigaleriid <http://www.art.ee/galeriid/>

Üritused:

Fotonäitus "Eesti looduse sümbolid 2025", õpilaste näitused koolis, päkapiku töötoad

Õuesõppetunnid:

Asfaldile joonistamine, kompositsiooni koostamine looduslikest materjalidest, plenaar, lillede ja muruga joonistamine.

3. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
1) mõistab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust; 2) teab, kes on autor; 3) ei tee digitaalkujutiste salvestamise ja edastamisega kellelegi kahju; 4) leiab muuseumis, galeriis õpetaja abiga näituse mõistmiseks vajaliku info; 5) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi kunstitöid spontaanselt, kasutades lihtsamaid tehnikaid ja töövõtteid; 6) lahendab disainiprotsessi lihtsamaid ülesandeid ning esitab oma ideelahendusi nii verbaalselt kui ka visuaalselt; 7) kirjeldab oma tööd, toetudes etteantud küsimustele ning mõtestab valminud töö: mida ta tegi, kuidas ta tegi, miks ta kasutas just neid vahendeid, kuidas ta on tulemusega rahul ja mida ta õppis?	Töövahendite otstarbekas ja ohutu kasutamine. /Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine.	Inimeseõpetus Tehnoloogia	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine
	Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitised keskkonnas /Ideede plaanimine ja arendamine.	Tehnoloogia Matemaatika Võõrkeeled Loodusõpetus	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. Kultuuriline identiteet. Tehnoloogia ja innovatsioon. Keskkond ja jätkusuutlik areng. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Väärtused ja kõlblus.
	Ideede esitamise kavandid ja mudelid. /Loomine.	Tehnoloogia Matemaatika Loodusõpetus	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. Kultuuriline identiteet. Tehnoloogia ja innovatsioon. Keskkond ja jätkusuutlik areng. Väärtused ja kõlblus.
	Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine. /Refleksioon, analüüs ja kriitika.	Inimeseõpetus Loodusõpetus	Väärtused ja kõlblus. Keskkond ja jätkusuutlik areng. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Tervis ja ohutus.
Soovituslikud õppekäigud: Narva Linna Keskraamatukogu, Narva Linnus, Kultuurimaja Rugodiv, Äkkeküla, Narva Laste Loomemaja, Narva Noortekeskus, Narva Kunstigalerii Eesti linnade asutuste külastamine õppe-eesmärgil: Tartu Mänguasjamuuseum; Toila- Oru park; Lottemaa, kunstigaleriid http://www.art.ee/galeriid/ Üritused: Fotonäitus "Eesti looduse sümbolid 2025", õpilaste näitused koolis, päkapiku töötoad. Õuesõppetunnid: Asfaldile joonistamine, kompositsiooni koostamine looduslikest materjalidest, plenaar, lillede ja muruga			

joonistamine.

4. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
1) rakendab ja kirjeldab eakohaselt visuaalkultuuri ilminguid õpetaja ning enda valikul (nt.teabegraafikat: silte, õpikute illustratsioone, (multi-) filme, riietust) 2) käitub näitusel turvaliselt ja asjalikult ning leiab enamasti iseseisvalt muuseumi, galerii või virtuaalnäituse mõistmiseks vajaliku info; 3) märkab ja kirjeldab iseseisvalt seoseid tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahel;	Kujutamissoetus Muuseumide ja galeriide funktsioonid Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis /Väljaselgitamine, teadmine, mõistmine	Tehnoloogia Loodusõpetus Võõrkeeled	Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tehnoloogia ja innovatsioon. Kultuuriline identiteet. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine.
	Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. /Plaanimine ja ideede arendamine	Loodusõpetus Tehnoloogia Võõrkeeled	Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tehnoloogia ja innovatsioon. Kultuuriline identiteet. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine.
	Digitaalse kunsti töövahendite kasutamine (nt foto, video, digitaalgraafika, animatsioon). /Loomine	Tehnoloogia Võõrkeeled Loodusõpetus	Tehnoloogia ja innovatsioon. Kultuuriline identiteet. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. Kultuuriline identiteet.
	Eetiline ja ohutu tegutsemine virtuaalsetes kunsti- ja meediakeskkondades. /Refleksioon, analüüs ja kriitika	Tehnoloogia Võõrkeeled Inimeseõpetus	Tehnoloogia ja innovatsioon. Kultuuriline identiteet. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. Kultuuriline identiteet. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.

5. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
1) kasutab olulisemaid õpitud kunstimõisteid ning tunneb kunstnikke; 2) märkab ja kirjeldab iseseisvalt tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali	Värvusõpetus. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas. /Väljaselgitamine, teadlikkus, mõistmine	Matemaatika Võõrkeeled Tehnoloogiaõpetus Ajalugu	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Kultuuriline identiteet

ja otstarbe vahelisi seoseid; 3) rakendab autorsuse üldpõhimõtteid ning järgib kujutiste salvestamise ja jagamise head tava; 4) selgitab ja analüüsib oma tööd toetudes õpetaja esitatud küsimustele, tuues esile töökäigu ning põhjendades oma sisulisi, uurimuslike või loomingulisi otsuseid; 5) annab kaasõppijatele toetavat tagasisidet õpetaja pakutud vormis; põhjendab oma arvamust.			Tervis ja ohutus
	Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks./ Plaanimine ja ideede arendamine	Matemaatika Ajalugu	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Keskkond ja jätkusuutlik areng Kultuuriline identiteet
	Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted./ Loomine	Matemaatika Inimeseõpetus Võõrkeeled Ajalugu Tehnoloogiaõpetus	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Keskkond ja jätkusuutlik areng Tervis ja ohutus Tehnoloogia ja innovatsioon Väärtused ja kõlblus Kultuuriline identiteet
	Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas. Näited õpetaja valikul. Kunstiteose analüüs./ Refleksioon, analüüs ja kriitika	Keel ja kirjandus Ajalugu	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Teabekeskkond ja meediakasutus Keskkond ja jätkusuutlik areng Kultuuriline identiteet Väärtused ja kõlblus

6. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
1) loob omanäolisi kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka uurides ja kavandades; 2) teeb õpetaja abiga põhjendatud valikuid õpitud kunstitehnikate ja töövõtete, materjalide ja	Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Figuuri ja portree proportsioonid / Väljaselgitamine, teadlikkus, mõistmine	Matemaatika Võõrkeeled	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Kultuuriline identiteet Tervis ja ohutus Tehnoloogia ja innovatsioon

kompositsioonipõhimõtete seast; 3) märkab ning kirjeldab iseseisvalt tarbeeseme või ruumi/hoone suuruse, vormi, materjali ja otstarbe vahelisi seoseid; 4) rakendab autorsuse üldisi põhimõtteid ning jälgib kujutiste salvestamise ja jagamise head tava; 5) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid spontaanselt, uurides ja kavandades;	Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu. /Plaanimine ja ideede arendamine	Võõrkeeled Matemaatika Ajalugu Inimeseõpetus	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Keskkond ja jätkusuutlik areng Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon
	Liikumise kujutamine Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani. /Loomine	Inimeseõpetus Kehaline kasvatus Muusika	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Keskkond ja jätkusuutlik areng Tervis ja ohutus Tehnoloogia ja innovatsioon Väärtused ja kõlblus Kultuuriline identiteet Teabekeskkond ja meediakasutus Väärtused ja kõlblus
	Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis /Refleksioon, analüüs ja kriitika	Keel ja kirjandus Võõrkeeled Inimeseõpetus	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Teabekeskkond ja meediakasutus Keskkond ja jätkusuutlik areng Tervis ja ohutus Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Väärtused ja kõlblus

7. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
1) oskab arendada oma ideed, lähtudes eesmärgist; 2) rakendab uurimismeetodeid õpetaja abiga; 3) valib loomeprotsessis sihipäraselt materjalid ja	Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus /Väljaselgitamine, teadlikkus, mõistmine	Matemaatika Ajalugu	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Kultuuriline identiteet

tehnikavõtted ning rakendab töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid; 4) selgitab oma tööd ning valitud töökäigu ja sõnumi võimalikke teisi võimalusi, põhjendab sisulisi, uurimuslikke või loomingulisi otsuseid ja eksponeerimise valikuid; 5) leiab infot erinevate allikate kohta, suhtudes neisse allikakriitiliselt. 6) käitub kultuurikeskkondades vastavalt reeglitele (vajadusel oskab reeglid välja selgitada) ning suudab iseseisvalt leida vajalikku teavet ja osaleda sündmustel; 7) mõistab vormide ja värvide subjektiivsemaid ning universaalsemaid tähendusi; 8) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaininäidete esteetilisi, funktsionaalseid ning ökoloogilisi aspekte;			Tehnoloogia ja innovatsioon Teabekeskond ja meediakasutus
	Inimese ja ruumilise keskkonna suhted. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile /Plaanimine ja ideede arendamine	Võõrkeeled Matemaatika Ajalugu Inimeseõpetu s	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Tehnoloogia ja innovatsioon Kodanikualgat us ja ettevõtlikkus Väärtused ja kõlblus
	Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Tekstid, pildid ja joonised esitluste ja infomaterjalide kujunduses /Loomine	Inimeseõpetu s Võõrkeeled	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Keskond ja jätkusuutlik areng Tervis ja ohutus Tehnoloogia ja innovatsioon Kultuuriline identiteet
	Loodust säästva tarbimise põhimõtted ning elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu. Kunstiteosed ja stiilid. Lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina./ Refleksioon, analüüs ja kriitika	Keel ja kirjandus Võõrkeeled Inimeseõpetu s Ajalugu	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Keskond ja jätkusuutlik areng Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon Kodanikualgat us ja ettevõtlikkus Teabekeskond ja meediakasutus

8. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
1) rakendab uurimismeetodeid õpetaja abiga; 2) loob omanäolisusi kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka põhjalikult uurides ning teadlikult kavandades; 3) analüüsib teost (ülesehitus ja vorm, tähistavad sümbolid, kontekst),	Kunstiteose vorm ja kompositsioon, perspektiiv, värvilahendus. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad. /Väljaselgitamine, teadlikkus, mõistmine	Matemaatika Ajalugu Bioloogia Muusika	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon Keskond ja

4) leiab erinevaid tõlgendusvõimalusi ja vaatepunkte, põhjendab neid tööle tuginedes ning kasutab kunstist rääkides oskussõnavara; 5) leiab seoseid ühiskonnaelu valdkondadega nii ajaloost kui ka tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, erialakirjandusele, aimekirjandusele, popkultuurile ja meediale; 5) uurib iseseisvalt kunstnike, kunstiteoste ja kunstivoolude tausta; 6) teab, mida kujutab endast disain ning kuidas töötab disainer; 7) teab, mis on kopeerimine ja plagiaat, ning oskab teiste autorite teoseid ja nende osi kasutada oma uurimistöös või loomes nii, et tegevus ei riiva autori õigusi.			jätkusuutlik areng Väärtused ja kõlblus
	Disainiprotsess probleemile uue lahenduse leidmiseks /Plaanimine ja ideede arendamine	Võõrkeeled Matemaatika Ajalugu Inimeseõpetus	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Tehnoloogia ja innovatsioon Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Keskkond ja jätkusuutlik areng
	Näited Eesti kunstnike, arhitektide ja disainerite loomingust. Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöös (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika). /Loomine	Inimeseõpetus Bioloogia Võõrkeeled Kehaline kasvatus	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Keskkond ja jätkusuutlik areng Tehnoloogia ja innovatsioon Kultuuriline identiteet
	Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö ning seosed loomemajandusega. Kunst ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldajana /Refleksioon, analüüs ja kriitika	Keel ja kirjandus Võõrkeeled Inimeseõpetus Ajalugu Muusika	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Keskkond ja jätkusuutlik areng Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Väärtused ja kõlblus

9. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
1. oskab rühmaliikmena luua ühistöödest tervikliku väljapaneku ja esitleda teost publikule; 2. kuulab kaasõppijate seisukohti, põhjendab enda arvamust, annab toetavat tagasisidet ning aktsepteerib eriarvamusi. 3. analüüsib enne kasutamist	Kirjagraafika ja graafilise kujunduse baasvõtted. /Väljaselgitamine, tundmine, mõistmine	Matemaatika Geograafia Ajalugu Keel ja kirjandus Võõrkeeled	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Tehnoloogia ja innovatsioon Teabekeskond ja meediakasutus

visuaalseid kujutisi, keskkondi, jooniseid, skeeme ja sümboliseid suhtluses; 4. kasutab peamisi kunstimõisteid ja tunneb kunstnikke, käitub kultuurikeskkondades reeglite järgi (vajadusel oskab reeglid välja selgitada) ning suudab iseseisvalt leida vajalikku teavet ja osaleda sündmustel.	Tuntumate teoste näited ja väljendusvahendite muutumine eri kultuuride kunstiajaloos (valikuliselt). /Plaanimine ja ideede arendamine	Võõrkeeled Ajalugu	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Tehnoloogia ja innovatsioon Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Teabekeskond ja meediakasutus Väärtused ja kõlblus
	Kujutamise viisid (nt stiliseerimine, lihtsustamine, abstrahheerimine, deformeerimine jne) /Loomine	Bioloogia Füüsika	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Keskkond ja jätkusuutlik areng Tervis ja ohutus Tehnoloogia ja innovatsioon Kultuuriline identiteet
	Materjalide ja tehnika valiku seos sõnumi ja kontekstiga. /Refleksioon, analüüs ja kriitika	Ajalugu	Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Keskkond ja jätkusuutlik areng Kultuuriline identiteet Tehnoloogia ja innovatsioon Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

2.2 Muusika

2.1.1 Õppeaine kirjeldus

Muusikal kui universaalsel suhtlusvahendil on läbi aegade olnud tähtis osa laste ja noorte vaimsel, moraalsel ning esteetilisel kasvatamisel. Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem. Üldhariduskooli muusikaõpetuse eesmärk on tekitada huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada harmoonilist ja loovat isiksust. Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodile ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

Muusikaga tegelemine rikastab tundeelu, kujundab esteetilisi hoiakuid ja kultuurilisi tõekspidamisi. Muusikaõpetuse kaudu luuakse võimalused muusikaoskuste arenguks, avatakse ja avardatakse muusikaga tegelemise viise ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket.

Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste sotsiaal kultuurilisi väärtushinnanguid ja muusikamaitset.

Muusikaõpetuses tähtsustatakse:

- 1) ühislaulmist, kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist väljendust ja edasikandjat;
- 2) loomingulist eneseväljendust;
- 3) õpilase loova ja kriitilise mõtlemise arengu toetamist;
- 4) õpilase isiklikku suhet muusikaga ning muusikalise suhtlemise rolli vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena;
- 5) muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujunemisel;
- 6) õppija huvi ja isikupära.

Muusika õppeaine sisuks on musitseerimine (laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming), muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus ning õppekäigud.

Muusikaõpetuse kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) laulmine,
- 2) pillimäng,
- 3) muusikaline liikumine,
- 4) omalooming,
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu

Muusikaõpetuse lahutamatu osa on muusikaline eneseväljendus, millega arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ning koos musitseerimiseks ja loominguliseks eneseväljenduseks.

Musitseerimine on keskne tegevus muusikateadmiste ja -oskuste omandamiseks ning loova ja harmoonilise isiksuse kujunemiseks. Rühmas või üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, hoolivust, paindlikkust ja tundetarkust ning juhitakse õpilaste enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ning koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse rahvuslikku eneseteadvust ja isamaa-armastust.

Omalooming on seotud lihtsate kaasmängude, saadete, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomisega, mille käigus luuakse võimalused muusikalise eneseväljenduse ja esinemisjulguse kujunemiseks ning arenemiseks. Omaloomingulises tegevuses rakendatakse ja kinnistatakse muusikateadmisi ja -oskusi.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse muusika väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning omandatakse kultuuriloolisi teadmisi.

Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse ainekavas sisalduvat elementaarset noodikirja lugemise oskust, mida omandatakse musitseerides ja mis loob eeldused muusika teadlikumaks mõistmiseks.

Muusika võimaldab osaleda kultuuris mitmel viisil ja kujundada elukestvat harrastust.

Õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse kujundavad õpilaste silmaringi ja muusikamaitset, teadmisi kohalikust, oma riigi ja maailma kultuuripärandist ning nende rollist maailmas ja peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Muusikaõpetuse lahutamatu osa on kooli kontserdielus osalemine, et õpilased omandaksid kogemusi nii esineja, kuulaja kui ka korraldajana. Muusikaõpetust kavandades ja korraldades leitakse tunnivälise loometegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, kontsertide jm esinemiste kavandamine, töötoad jms).

Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust ning ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes. Õpitulemusi hinnatakse suusõnaliste ning numbriliste hinnetega.

Regionaalne eripära: Narva on linn, kus keelekeskkond on ebapiisav riigikeele täisväärtuslikuks omandamiseks. Seetõttu kasutatakse tundides suurt hulka eestikeelset laulukava: traditsioonilisi vanu kalendrilaulu, samuti kaasaegsete autorite lugusid. Populaarseks on saanud koorilaulu traditsioon, samuti laulupidude ajalugu. Õpitakse Ida-Virumaalt pärit muusikalist ajalugu ja silmapaistvaid isikuid, tänapäeva auhinnatud loomingulisi kollektiive (nt Narva sümfooniaorkester, Narva poistekoor, F. Chopini rahvusvahelise klaveri võistluse ajalugu jm).

Soovituslikud õppekäigud: Narva Linna Keskraamatukogu, Narva Linnus, Kultuurimaja Rugodiv, Kultuurimaja Ženeva, Äkkeküla, Narva Loomemaja, Narva Noortekeskus, Narva Kunstigalerii, osalemine üritustel EV100 pargis, Narva promenaadil, Pimeaias, Vaba Lava, Narva Muuseum jne. Võimalusel osaleda koolivälistel muusikaalastel konkurssidel.

Eesti linnade asutuste külastamine õppe-eesmärgil:

Tartu Mänguasjamuuseum; Toila- Oru park; Lottemaa, kunstigaleriid <http://www.art.ee/galeriid>, Eesti ajaloomuuseum <https://ajaloomuuseum.ee/teatri-ja-muusikamuuseum>

Üritused:

Õpilaste kontserdid koolis, traditsioonilised üritused: päkapiku töötoad, Mardipäev, Kadripäev, Emadepäev, jne

Õuesõppetunnid:

Helisevate looduslike materjalide rütmide ja muusikaliste meloodiate koostamine, looduse helide kuulamine, meid ümbritsevate helide kuulamine.

2.1.2 Teadmised, oskused, hoiakud

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Õpilane: 1) tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, omaloomingust ja muusikalisest liikumisest ning muusika kuulamisest; 2) saab esmase ühislaulmise ja koorilaulu kogemuse ning pillimänguoskused; 3) kuulab keskendunult muusikat, enda ja kaaslaste	Õpilane: 1) tunneb rõõmu nii iseseisvast kui ka ühisest muusikategevusest ja väärtustab musitseerimist; 2) teadvustab ja hindab oma muusikavõimeid, arendab neid muusikategevustes – laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalisest liikumisest; 3) kuulab süvenenult Eesti ja teiste	Õpilane: 1) huvitub muusikast kui kunstiiligist, väärtustab muusikat ning muusikategevust kultuuri ja igapäevaelu rikastavana; 2) teadvustab muusika võimalusi vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu loomisel; 3) osaleb aktiivselt

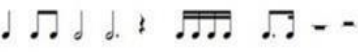
muusikaesitusi ning avaldab selle kohta oma arvamust; 4) mängib loomeideedega ning katsetab musitseerimisel erinevaid muusika väljendusvahendeid; 5) rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi muusikategevustes, sh muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmid ja pausid: 2- ja 3-osaline taktimõõt; JO- ja RA-astmerida, JO võti; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).	rahvaste muusikat ning arutleb muusika üle; 4) osaleb aktiivselt muusikaloomes, katsetab oma ideid erinevates muusikategevustes ja sobivates digikeskkondades, on püsiv lahendusi otsides; 5) suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loomingusse, põhjendab ning analüüsib oma arvamusi ja valikuid; 6) mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulupidu; 7) märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ning suhtub lugupidavalt eri rahvuskultuuridesse; 8) leiab muusikainfot eri teabeallikatest ning käitub vastutustundlikult virtuaalmaailmas; 9) väärtustab loojat ja loomingut ning on teadlik autoriõigusest; 10) väärtustab teadmisi ja oskusi muusikategevustes, rakendades muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmifiguurid ja pausid: 11) taktimõõtu 4/4, C ja eeltakt; duur-, moll helilaadid, helistikud C-a, G-e, F-d; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).	musitseerimises: tegutseb koos teistega, vastutab enda tegevuse eest rühmas (klassis, kooris, ansambelis); 4) arendab loomeideid muusikalise eneseväljenduse kaudu: katsetab ideid muusikategevustes, leiab lahendusi esile kerkinud probleemidele, hindab isikupära ja erinevaid lahendusi ning on püsiv ja järjekindel; 5) tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid; 6) väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat, on traditsioonide edasikandja laulja ja/või pillimängijana ning osaleb laulupidudel; 7) teadvustab muusikat kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, väärtustab kultuurilist mitmekesisust; 8) tegutseb eetilisel ja ohutult (sh autoriõigust arvestades) nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkonnas, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnanasse; 9) valib endale meelepärast (d) muusikaga tegelemise viisi(d), hindab oma kogemust ja jagab seda kaaslastega; 10) teadvustab, et teadlikuma musitseerimise aluseks on muusikaline kirjaoskus, mille hulka kuuluvad helivältused, rütmifiguurid ja pausid: kaheksandiktaktimõõtu laulurepertuaarist tulenevalt; ühe võtmemärgiga helistikud ja repertuaarist tulenevalt kahe võtmemärgiga helistikud; bassivõti repertuaarist tulenevalt; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele; 11) mõistab, kuidas huvi muusika vastu ning muusikaoskused võimaldavad kujundada sellest elukestva harrastuse või elukutse.
--	---	--

1. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansamblis või kooris; 2) väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; 3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regillaule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule; Pillimäng 4) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinato'des ja/või kaasmängudes; Muusikaline liikumine 5) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas; 6) kasutab liikumisel muusika väljendusvahendeid. Muusikaline omalooming 7) rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); 8) loob lihtsaid rütmilise-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Muusika kuulamine ja muusikalugu 9) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil; 10) kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika).	Laulmine „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell”. Pillimäng keha-, rütmi- ja plaatpillid; ostinato'des ja/või kaasmängudes; Muusikaline liikumine meloodia, rütmi, tempo, dünaamika ning vormi tunnetamine ja väljendamine liikumises. Omalooming rütmilise-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. Muusika kuulamine ja muusikalugu vokaalmuusika: (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); laulu ja pillimuusika; marss, valss ja polka; eesti rahvalaul ja rahvapillid (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill). Muusikaline kirjaoskus noodivältused, rütmifiguurid ja pausid; JO- MI- SO –RA astmeid; 2/4, 3/4, taktimõõt; 2-osaline lihtvorm; meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, ---kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp; koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor; muusikapala, salm, refrään, marss, polka, valss, kaasmäng, rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämber), vaikselt, valjult, piano, forte.	Eesti keel Emakeel Kunstiõpetus Loodusõpetus Matemaatika Kehaline kasvatus	Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Teabekeskkond ja meediakasutus. Tehnoloogia ja innovatsioon. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kultuuriline identiteet. Väärtused ja kõlblus.

2. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine 1) laulab loomuliku kehahoiu ja	Laulmine. „Eesti hümn” (F. Pacius),	Eesti keel Emakeel	Keskkond ja jätkusuutlik

hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansamblis või kooris; 2) väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; 3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule; Pillimäng 4) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates ostinato'des ja/või kaasmängudes; Muusikiline liikumine 5) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas; 6) kasutab liikumisel muusika väljendusvahendeid; 7) tantsib eesti laulu- ja ringmänge; Muusikaline omalooming 8) rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); 9) loob lihtsaid rütmilise-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel. Muusika kuulamine 10) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil; 11) kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); 12) eristab ja iseloomustab kuuldaliselt vokaal ja instrumentaalmuusikat, sh muusikažanre (marss, valss, polka).	„Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); laste laulud „Lapsed, tuppa” „Teele, tee!”, „Kurekesed”, „Juba linnukesed...”“). Pillimäng keha-, rütmi- ja plaatpillid; ostinato'des ja/või kaasmängudes; Muusikiline liikumine vokaalmuusika: (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); laulu ja pillimuusika; marss, valss ja polka; eesti rahvalaul ja rahvapillid (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill). Omalooming rütmilise -meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha -, rütmi - ja plaatpillidel; kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. Muusika kuulamine ja muusikalugu vokaalmuusika: (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); laul ja pillimuusika; marss, valss ja polka; eesti rahvalaul ja rahvapillid (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill). Muusikiline kirjaoskus noodivältused, rütmifiguurid ja pausid: NA, SO1 - ja RA1 -astmeid 2/4, 3/4, taktimõõt; 2-osaline lihtvorm; meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämber), vaikselt, valjult, piano, forte.	Inimeseõpetus Kunstiõpetus Loodusõpetus Kehaline kasvatus areng. Tervis ja ohutus. Teabekeskond ja meediakasutus. Tehnoloogia ja innovatsioon. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kultuuriline identiteet. Väärtused ja kõlblus.
--	--	--

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba tooni ja selge diktsiooniga üksi, ansambelis või kooris; 2) väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; 3) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, regilaule, kaanoneid, eesti ja teiste rahvaste laule; 4) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaule „Lapsed, tupp“, „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadel“ („Juba linnukesed...“), „Uhti, uhti, uhkesti“, „Emakesele“ (M.Härma), „Rongisõit“ (G. Ernesaks); 5) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, arutleb suuliselt kogetu üle; 6) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda lauldes. Pillimäng 7) rakendab keha-, rütmi- ja plaatpile lihtsamates ostinato'des ja/või kaasmängudes; 8) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda pillimängus. Muusikaline liikumine 9) väljendab muusika sisu ja karakterit liikumise kaudu üksi või rühmas; 10) kasutab liikumisel muusika väljendusvahendeid; 11) tantsib eesti laulu- ja ringmänge; 12) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda pillimängus Muusikaline omalooming 13) rakendab omaloomingus muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); 14) loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 15) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamisel; 16) väljendab muusika meeleolu kunstitöodes; 17) mõistab muusikalise kirjaoskuse tähtsust ja rakendab seda omaloomingus. Muusika kuulamine	Laulmine „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelauld „Lapsed, tupp“, „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadel“ („Juba linnukesed...“), „Kevadpidu“ („Elagu kõik...“). Pillimäng keha-, rütmi- ja plaatpillid; ostinato'des ja/või kaasmängudes; Muusikaline liikumine eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomuliku karakteri väljendamine liikumise kaudu. Omalooming rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; sekstide: regivärsside, lihtsamate laulusõnade loomine. Muusika kuulamine ja muusikalugu. (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus); laul ja pillimuusika marss, valss ja polka eesti rahvalaul ja rahvapillid (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill). Muusikaline kirjaoskus. noodiväljtused, rütmifiguurid ja pausid: JO1- ja DI-astmeid 2/4, 3/4, taktimõõt; 2-osaline lihtvorm; meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodivars, astmerida noodipea, astmetrepp, punkt noodivältuse, pikendajana. koorijuht, koor, ansambel, solist, eslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämber), vaikselt,	Eesti keel Emakeel Inimeseõpetus s Kunstiõpetus Loodusõpetus s Kehaline kasvatus	Keskfond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Teabekeskond ja meediakasutus. Tehnoloogia ja innovatsioon Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus Kultuuriline identiteet. Väärtused ja kõrblus.

18) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil; 19) kirjeldab, iseloomustab ning võrdleb kuulatava laulu või muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara ning muusika väljendusvahendeid (meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika); 20) eristab ja iseloomustab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat, sh muusikazhanre (marss, valss, polka); 21) otsib infot erinevatest etteantud allikatest, eristab kõla ja välimuse järgi eesti rahvapille ning kirjeldab neid.	valjult, piano, forte.		
Soovituslikud õppekäigud: Narva Linna Keskraamatukogu, Narva Linnus, Kultuurimaja Rugodiv, Kultuurimaja Ženeva, Äkkeküla, Narva Loomemaja, Narva Noortekeskus, Narva Kunstigalerii Osalemine üritustel EV100 pargis, Narva promenaadil, Pimeaias, Vabal Laval, Narva Laste Loomemajas, Narva Muuseumis jne. Võimalusel osaleda koolivälistel muusikaalastel konkurssidel. Eesti linnade asutuste külastamine õppe-eesmärgil: Tartu Mänguasjamuuseum; Toila- Oru park; Lottemaa, kunstigaleriid http://www.art.ee/galeriid , Eesti ajaloomuuseum https://ajaloomuuseum.ee/teatri-ja-muusikamuuseum Üritused: Õpilaste kontserdid koolis, traditsioonilised üritused: päkapiku töötoad, Mardipäev, Kadripäev Õuesõppetunnid: Heliseva looduslikest materjalidest rütmide ja muusikaliste meloodiate koostamine, looduse helide kuulamine, meid ümbritsevate helide kuulamine.			

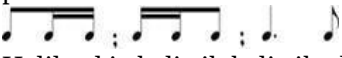
4. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine 1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälsid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter). Pillimäng 4) süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütm- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes); 5) musitseerib muusikateadmisi ja -	Laulmine „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Püha öö“ (F. Gruber). Pillimäng keha-, rütmi- ja plaatpillid; keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtete rakendamine musitseerimisel. Muusikaline liikumine meloodia, rütmi, tempo, dünaamika ning vormi tunnetamine ja väljendamine liikumises. Omalooming rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. Muusika kuulamine ja muusikalugu vokaalmuusika: hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass),	Eesti keel Emakeel Inimeseõpetus Kunstiõpetus Matemaatika Kehaline kasvatus	Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Teabekeskond ja meediakasutus. Tehnoloogia ja innovatsioon. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kultuuriline identiteet. Väärtused ja

oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi. Muusikaline liikumine 6) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas. Muusikaline omalooming 7) julgeb loomeideedega katsetada ning eksida; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel; 8) loob rütmilise-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas. Muusika kuulamine 9) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades; 10) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi; 11) eristab kuuldeliselt sümfooniaorkestri pillirühmi.	kooriliigid (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koorid ja dirigendid kodukohas; instrumentaalmuusika: pillirühmad (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid); sümfooniaorkestrid; tuntumad Eesti koorid; Eesti laulupidude traditsioon. Muusikaline kirjaoskus noodiväljused, rütmifiguurid ja pausid: taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4 kaheksandik taktimõõt; 2-osaline lihtvorm; I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.		kõlblus.
--	--	--	----------

5. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine 1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, ühe- ja kahehäälsid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislaule:: Eesti hümn, „Eesti lipp”. „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul / L. Koidula). Repertuaari valikul arvestatakse eesti rahvakalendri tähtpäevadega (mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlad, kevadpühad) ja riiklike tähtpäevadega (isadepäev, Eesti vabariigi aastapäev, emadepäev jt). 4) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult. Pillimäng 5) süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-, rütmi- ja plaatpille	Laulmine „Eesti hümn" (F. Pacius), „Meil aiaäärne tänavas" (eesti rahvalaul) Pillimäng keha-, rütmi- ja plaatpillid; 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtete rakendamine musitseerimisel. Muusikaline liikumine eesti laulu- ja ringmängud Omalooming rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel. tekstide: regivärsside, lihtsamate laulusõnade jne loomine. Muusika kuulamine ja muusikalugu Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonid muusikateoste autorikaitse	Eesti keel Emakeel Inimeseõpetus Kunstiõpetus Loodusõpetus Matemaatika Ajalugu Kehaline kasvatus	Keskond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Teabekeskond ja meediakasutus. Tehnoloogia ja innovatsioon. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kultuuriline identiteet. Väärtused ja kõlblus.

(valdavalt kaasmängudes); 6) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi; 7) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumentidega; 8) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes. Muusikaline liikumine 9) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas; 10) väljendab liikumise kaudu Eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse. Muusikaline omalooming 11) julgeb loomeideedega katsetada ning eksida; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel; 12) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaadpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas; 13) improviseerib astmemudelitele tuginedes. Muusika kuulamine ja muusikalugu 14) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades; 15) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi; 16) eristab kuuldeliselt sümfooniaorkestri pillirühmi; 17) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega.	vajalikkuse teadvustamine ning sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega tutvumine. Muusikaline kirjaoskus noodivältsed, rütmifiguurid ja pausid: Helilaad ja helistik helistikud C-a, G-e, F-d; allolevate oskussõnade tähenduse mõistmine ja kasutamine neid praktikas: sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.		
--	--	--	--

6. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine 1) laulab hääle isikupära arvestades võimalikult puhta intonatsiooniga, loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga ning väljendusrikkalt; 2) laulab eesti vanemat ja uuemat	Laulmine „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul). Pillimäng	Eesti keel Emakeel Inimeseõpetus Kunstiõpetus Loodusõpetus Matemaatika	Keskond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Teabekeskonn

rahvalaulu, ühe- ja kahehäälsid laule, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 3) väärtustab ühislaulmist, laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), „Püha öö“ (F. Gruber), „Majakene mere ääres“ (Ü. Vinter); 4) osaleb laulupeotraditsiooni edasikandmisel koorilaulja või kuulajana ning analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult; 5) rakendab lauldes muusikalist kirjaoskust, kasutab laulu õppides relatiivseid astmeid. Pillimäng 6) süvendab I kooliastmes omandatud pillimänguoskusi ning mängib keha-rütmi- ja plaatpille (valdavalt kaasmängudes); 7) musitseerib muusikateadmisi ja -oskusi kasutades plokkflöödil ja/või väikekandelil või muul meloodiapillil; rakendab pillimängus digivõimalusi; 8) seostab absoluutseid helikõrgusi noodipildis klaviatuuri ja/või õpitava muusikainstrumentiga; 9) rakendab muusikalist kirjaoskust musitseerides üksi ja erinevates pillikoosseisudes. Muusikaline liikumine 10) tunnetab, analüüsib ja väljendab liikumise kaudu muusika väljendusvahendeid (meloodia, dünaamika, tempo, muusikavorm) üksi ja/või rühmas; 11) väljendab liikumise kaudu Eesti ja teiste maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid ning lihtsamaid tantse; 12) rakendab liikumises muusikateadmisi. Muusikaline omalooming 13) julgeb loomeideedega katsetada ning eksida; on lahendusi otsides püsiv ja järjekindel; 14) loob rütmilise-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel ning digivahenditel; esitleb neid üksi või rühmas; 15) improviseerib astmemudelitele tuginedes; 16) loob muusikale lihtsaid tekste (regivärsse, laulusõnu jne);	keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinato'des; rakendab musitseerides plokkflöödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi. Muusikaline liikumine eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomuliku karakteri väljendamine liikumise kaudu. Omalooming rütmilise-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; tekstide, regivärside, lihtsamate laulusõnade loomine. Muusika kuulamine ja muusikalugu Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonid; muusikateoste autorikaitse vajalikkuse teadvustamine ning sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega tutvumine. Muusikaline kirjaoskus helivältsed, rütmifiguurid ja pausid kaheksandik taktimõõt; bassivõti; allolevate oskussõnade tähenduse mõistmine ja kasutamine neid praktikas: a) sümfooniaorkester, b) kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; c) ooper, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; d) popp- ja süvamuusika; I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.	Ajalugu	d ja meediakasutus Tehnoloogia ja innovatsioon. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kultuuriline identiteet. Väärtused ja kõlblus.
---	---	----------------	--

17) loob muusikateadmisi ja -oskusi rakendades üksi ja/või rühmas lihtsa instrumentaalpala, esitab seda. Muusika kuulamine 18) kirjeldab ja analüüsib kuulatud muusikat muusika oskussõnavara ja kirjaoskust kasutades; 19) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu liike, rahvapille ja -tantse, teab oma kodukoha ja Eesti rahvamuusika sündmusi; 20) otsib infot ning uurib kuulatud heliteoste autoreid ja kodukoha loomeinimesi; 21) esitab loometegevust ning tutvustab seda kaaslastele; 22) kuulab ning võrdleb hääle- ja kooriliike; 23) tunneb kodukoha koore ja dirigente ning tuntumaid Eesti koore; 24) eristab kuuldeliselt sümfooniaorkestri pillirühmi; 25) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte ning muusikalavastusi suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule ja nähtule hinnangu ning jagab kogemusi kaaslastega; 26) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust.			
--	--	--	--

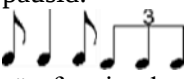
7. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine 1) laulab ühe- ja/või mitmehäälseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; 2) osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut; 3) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 4) väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Mul meeles veel“ (R. Valgre), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär). Pillimäng 5) mängib keha-, rütmi- ja plaadpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi	Laulmine „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Püha öö“ (F. Gruber), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort). Pillimäng keha-, rütmi- ja plaadpille, plokkflööti kaasmängudes ja/või ostinato'des; lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi. Muusikaline liikumine meloodia, rütmi, tempo, dünaamika ning vormi tunnetamine ja väljendamine liikumises. Omalooming rütmilise-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja plaadpillidel; kasutab muusika karakteri ja meeleolu	Eesti keel Emakeel Inimeseõpetus Kunstiõpetus Loodusõpetus Matemaatika Ajalugu Geograafia	Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Teabekeskond ja meediakasutus. Tehnoloogia ja innovatsioon. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kultuuriline identiteet. Väärtused ja kõlblus.

pillimängus; 6) süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes. Muusikaline omalooming 7) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm); 8) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu; 9) rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust. Muusikaline liikumine 10) võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu; 11) tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu. Muusika kuulamine 12) võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut; 13) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega; 14) rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi.	väljendamiseks loovliikumist. Muusika kuulamine ja muusikalugu vokaalmuusika koorid ja dirigendid kodukohas; meloodiat, rütm, tempo, dünaamika, tämber; instrumentaalmuusika, sümfooniaorkestrid; pillirühmad (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid); sümfooniaorkestrid; tuntud heliloojaid, interpret, dirigent, ansambel, orkester tuntumad Eesti koorid; Eesti laulupidude traditsioon ning valikuliselt Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Idamaade muusikapärand. Muusikaline kirjaoskus noodivälitused, rütmifiguurid ja pausid: taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4 kaheksandik taktimõõt; 2-osaline lihtvorm; III kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara		
--	---	--	--

8. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine 1) laulab ühe- ja/või mitmehäälsed laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; 2) osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut; 3) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 4) väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislauke: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Mul meeles veel“ (R. Valgre), „Oma	1. Laulmine „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Püha õõ“ (F. Gruber), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre) 2. Pillimäng keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti kaasmängudes ja/või ostinato'des; lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi. 3. Muusikaline liikumine	Eesti keel Emakeel Inimeseõpetus Kunstiõpetus Loodusõpetus Matemaatika Ajalugu Geograafia	Keskond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Teabekeskond ja meediakasutus. Tehnoloogia ja innovatsioon. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.

laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär); 5) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult. Pillimäng 6) mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi pillimängus; 7) süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes. Muusikaline omalooming 8) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm); 9) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu; 10) rakendab oma loomingus muusikalist kirjaoskust. Muusikaline liikumine 11) võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu; 12) tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu; 13) rakendab liikumises muusikateadmisi. Muusika kuulamine 14) võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskosseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut; 15) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega; 16) rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi; 17) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust.	meloodia, rütmi, tempo, dünaamika ning vormi tunnetamine ja väljendamine liikumises. 4. Omalooming rütmilise-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist. 5. Muusika kuulamine ja muusikalugu kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; eristab popp-, rokk- ja lavamuusikat; eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektroonseid pille ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi; arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult. 6. Muusikaline kirjaoskus noodivälitused, rütmifiguurid ja pausid: sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal; popp- ja rokkmuusika, süvamuusika. taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4 kaheksandik taktimõõt; 2-osaline lihtvorm; III kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.		Kultuuriline identiteet. Väärtused ja kõlblus.
--	--	--	---

9. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Lõiming	Läbivad teemad
Laulmine 1) laulab ühe- ja/või mitmehääelseid laule klassitunnis, ansamblis ja/või koolikooris; 2) osaleb laulurepertuaari valimisel ning põhjendab oma valikut; 3) laulab eesti vanemat ja uuemat rahvalaulu, kaanoneid ning teiste rahvaste laule; 4) väärtustab ja hindab ühislaulmise traditsiooni, laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Mul meeles veel“ (R. Valgre), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär); 4) on laulupidude traditsiooni edasikandja koorilaulja ja/või kuulajana, analüüsib kogetut suuliselt ja kirjalikult; 5) kasutab muusikalist kirjaoskust ja muusikateadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes, tunneb oma hääleaparaati ja teab, et häält on vaja hoida. Pillimäng 6) mängib keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti ja/või väikekannelt, rakendab digivõimalusi pillimängus; 7) süvendab I ja II kooliastmes omandatud pillimänguoskust, rakendab muusikalist kirjaoskust, musitseerides üksi ja eri pillikoosseisudes. Muusikiline omalooming 8) loob erinevaid muusikast lähtuvaid tekste (nt regivärss, laulusõnad jm); 9) analüüsib enda ja kaaslaste loomingut, võrdleb loodut ning annab sellele hinnangu; 10) rakendab omaloomingus muusikalist kirjaoskust. Muusikiline liikumine 11) võrdleb eri maade rahvamuusika karakterit ja väljendab seda liikumise kaudu; 12) tunneb muusikat kuulates ära erinevad muusikavormid ning väljendab neid loovliikumise või improvisatsiooni kaudu;	Laulmine „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Kalevite kants“ (P. Veebel), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär). Pillimäng keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato'des; lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus; kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi. Muusikiline liikumine eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomuliku karakteri väljendamine liikumise kaudu. Omalooming rütmilise-meloodiliste improvisatsioonide, kaasmängu ja/või ostinato loomine keha-, rütmi- ja plaatpillidel; sekstide: regivärsside, lihtsamate laulusõnade jne loomine. Muusika kuulamine ja muusikalugu Vaimne muusika. Ajastud, stiilid, heliloojad. Šlaager, muusika filmidele, rahvamuusikamuusikateoste autorikaitse vajalikkuse teadvustamine ning sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega tutvumine; helistikud; Eesti muusika. Muusikiline kirjaoskus helivältsed, rütmifiguurid ja pausid kaheksandik taktimõõt; helistikud; bassivõti; allolevate	Eesti keel Emakeel Kunstiõpetus Matemaatika Ajalugu Geograafia	Keskcond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Teabekeskcond ja meediakasutus. Tehnoloogia ja innovatsioon. Elukestev õpe ja karjääri kujundamine Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kultuuriline identiteet. Väärtused ja kõlblus.

13) leiab erinevaid muusikalise liikumise viise, valib muusika karakteriga sobiva väljenduse ning põhjendab oma valikuid (nt rokk, džäss, hip-hop, rahvaste muusika jm); 14) rakendab liikumises muusikateadmisi; 15) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust; 16) seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga. Muusika kuulamine 17) uurib kodukoha ja eesti rahvamuusikat ning selle tänapäevaseid tõlgendusi, leiab sobivaid näiteid ja põhjendab oma arvamust; 18) võrdleb ning eristab eesti ja teiste rahvaste muusikat: leiab iseloomulikke tunnuseid, lähtudes muusika väljendusvahenditest; 19) võrdleb ja eristab eri muusikastiile, lavamuusika žanre, muusika esituskooresseise, hääleliike, leiab oma eelistuse(d) ning argumenteerib valikut; 20) analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid kontserte, muusikalavastusi ning õppekäike suuliselt ja kirjalikult, annab kuuldule/nähtule hinnangu ning jagab oma kogemusi kaaslastega; 21) uurib kodukoha ja Eesti muusikaelu, oskab nimetada heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; 22) rakendab muusikat kuulates erinevaid digikeskkondi; 23) rakendab muusikat kuulates muusikalist kirjaoskust; 24) teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi; 25) seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga; 26) järgib autorikaitse seadust ning käitub ohutult, otsides ja kasutades muusikateavet virtuaalkeskkondades.	oskussõnade tähenduse mõistmine ja kasutamine neid praktikas: a) elektrofoorid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; b) ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel; c) rondo, variatsioon; popp- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika; d) I, II ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.		
---	---	--	--